

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ МОРСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ РИБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Циклова методична комісія «Судноводійні дисципліни»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова ЦМК «Судноводійні дисципліни»

_____ Валерій ГРЕЧКО

Протокол №1 від «31» серпня 2023 р.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Викладач	Коновалов Сергій Олександрович, викладач 1-ої категорії
Контактний телефон	
E-mail	
Навчальна дисципліна	Безпека морського судноплавства
Назва освітньої програми	Судноводіння на морських шляхах
ОКР	Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	27 Транспорт
Спеціальність	271 Морський та внутрішній водний транспорт
Спеціалізація	271.01 Навігація і управління морськими суднами
Форма навчання	заочна
Курс/ семестр	IV курс.
Обсяг дисципліни в годинах/ кредитах ECTS	37 годин/0,7 кредит нац./1,2 ECTS. Лекції – 16 годин Практичні заняття – 10 годин Самостійна робота – 11 годин
Статус дисципліни	Нормативна

<p>Мета вивчення дисципліни</p>	<p>Метою вивчення навчальної дисципліни “Безпека морського судноплавства” за професійним спрямуванням є набуття здобувачами фахової передвищої освіти знань, розумінь, умінь та інших компетентностей, необхідних для зайнятих посад: другий помічник капітана (на судах внутрішнього плавання), третій помічник капітана (на судах внутрішнього плавання), штурман, шкіпер, шкіпер рейду, багермейстер, стивідор; роботи на підприємствах, установах та організаціях, що забезпечують експлуатацію флоту, управління рухом суден та безпеку судноплавства; продовження навчання на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти</p>
--	---

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Модуль 1.

Розділ 1. Основні національні та міжнародні форми та засоби забезпечення безпеки на морі.

Тема 1.1 Державні органи управління безпекою мореплавства. Міжнародні організації забезпечення безпеки морського судноплавства. Державна служба морського і внутрішнього водного транспорту та судноплавства України (*Адміністрація судноплавства*). Державне агентство рибного господарства України (Держрибагентство) та інші органи забезпечення безпеки судноплавства в Україні.

Тема 1.2. Міжнародний кодекс про управління безпекою (МКУБ). Система управління безпекою на судні (СУБ). Міжнародний контроль за управлінням безпекою суден. Аудиторська перевірка та посвідчення по МКУБ.

Міжнародні правила про підготовку та дипломуванню моряків, рибалок .

Тема 1.3. Практична робота № 1. Міжнародні організації забезпечення безпеки морського судноплавства . Міжнародний кодекс про управління безпекою (МКУБ).

Міжнародний кодекс про управління безпекою (МКУБ). Система управління безпекою на судні (СУБ). Міжнародний контроль за управлінням безпекою суден.

Аудиторська перевірка та посвідчення по МКУБ.

Тема 1.4 Система управління безпекою на судні..Документи СУБ судна. Суднові чек-листи.

Тема 1.5. Практична робота № 2. Контрольні листи (чек-листи) кодексу про управління безпекою . Дії ВПК в надзвичайних ситуаціях .

Тема 1.6. Регулювання лоцманського проведення . Лоцмани портів, гаваней , каналів та їх обов'язки. Лоцмани відкритого моря. Правила про підготовку лоцманів та лоцманського проведення .

Тема 1.7. Практична робота № 3. Вимоги до вахтового помічника по частині безпеки морського судноплавства .

Тема 1.8. Запобігання забруднення морського середовища . Вимоги до екіпажів суден щодо запобігання забруднення морського середовища з морських суден .

Правова основа боротьби за живучість суден на морі . Вимоги до осіб та організацій по боротьбі за живучість суден. Правила перевезення небезпечних вантажів

Тема 1.9. Практична робота № 4. Запобігання забруднення морського середовища. Організація боротьби за живучість суден на морі. Правила перевезення небезпечних вантажів

Тема 1.10. Зони безпеки на морі . Правовий режим зон безпеки: берегові засоби навігаційного обладнання , плавзасоби; рекомендації щодо плавання в безпечних зонах; заборонені райони для плавання та постановки на якір; кріпосна зона.

Рекомендації міжнародних організацій про норми по установленню шляхів руху суден.

Тема 1.11. Розслідування морських подій. Положення про класифікацію та розслідування морських випадків ,органи розслідування. Охорона людського життя на морі .

Тема 1.12. Практична робота № 5. Міжнародні норми безпеки морського судноплавства та ведення промислу . Правила безпеки при спільному плаванні та веденні промислу суден .

Тема 1.13. Міжнародні правила про пошук та рятування на морі. Вимоги міжнародних конвенцій щодо пошуку та рятуванню на морі

Дії судна яке прийняло сигнал лиха і прямує до району лиха .

Комплексна контрольна робота. Залік.

<p>Загальні компетентності, спеціальні (фахові) компетентності</p>	<p>КСП-06. Знання, вміння, професійні навички. Використання. Конвенція ПДНВ, розділ АП/2 ІМО та використання англійської мови у письмовій та усній формі; СК3. Базові знання з сучасних можливостей правильного врахування гідрометеорологічних умов; СК7. Базові знання міжнародного морського права та морського законодавства України; СК8. Здатність використовувати нормативну документацію, якісно та своєчасно оформлювати ділові документи; СК10. Несення безпечної навігаційної вахти; СК11. Використання радіолокатора та засобів автоматичної радіолокаційної прокладки для забезпечення безпеки плавання; СК13. Дії під час аварій; СК14. Дії під час отримання сигналу лиха на морі; СК16. Передача та отримання інформації за допомогою візуальних сигналів; СК17. Маневрування судна; СК18. Нагляд за завантаженням, розміщенням, кріпленням, доглядом під час рейсу та розвантаженням вантажів; СК20. Забезпечення виконання вимог стосовно запобігання забрудненню; СК21. Підтримання судна в морехідному стані; СК22. Запобігання пожежам та боротьба з пожежами на судах; СК23. Використання рятувальних засобів;</p>
<p>Програмні результати навчання</p>	<p>ПРН 03. Використовувати отримані теоретичні та практичні знання при виконанні обов'язків вахтового помічника капітана.</p>
<p>Політика курсу</p>	<p>Дотримання академічної доброчесності передбачає, що вся робота на екзаменах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи курсанти можуть консультуватися з викладачами та з іншими курсантами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином.</p> <p>Система вимог:</p> <ul style="list-style-type: none"> - необхідним є вивчення навчального матеріалу за кожною темою; - виконувати всі види завдань, передбачених обсягом і змістом навчального курсу; - не спізнюватися на заняття (аудиторні та під час онлайн-навчання); - не розмовляти на заняттях, не користуватись телефоном та іншими гаджетами (за винятком дозволу викладача при виконанні завдань); - на заняття приходити у формі; - не пропускати заняття без поважних причин; - обов'язковим є відпрацювання всіх пропущених занять (незалежно від причини пропуску) у відведений викладачем час (згідно графіку проведення консультацій); - в разі невиконання своєчасно завдань підсумкова оцінка знижується; - активно брати участь в навчальному процесі; - бути терпимим, відкритим, відвертим, доброзичливим до однокурсників та викладача; - підтримувати зворотний зв'язок на заняттях; - дотримуватись академічної відповідальності та доброчесності (списування і плагіат заборонені).
<p>Форми поточного та підсумкового контролю</p>	<p>Система оцінювання результатів успішності засвоєння знань, вмінь, комунікацій, автономності та відповідальності здобувачів освіти включає поточний, модульний (відповідно модулю), та підсумковий/семестровий контроль результатів навчання.</p>

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення практичних та самостійних робіт, що передбачені робочим навчальним планом згідно з темами робочої навчальної програми. Поточний контроль знань здобувачів здійснюється за двома напрямками: I – контроль систематичності та активності роботи на заняттях;

II – контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання.

Модульний контроль проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті інтегровану оцінку результатів навчання здобувача після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля.

Семестровий/ підсумковий контроль для денної форми навчання проводиться у формі диференційованого заліку/екзамену.

В умовах дистанційного навчання контроль здійснюється синхронно та/або асинхронно, за допомогою інтерактивного тестування, на відеоконференціях, через виконання завдань, наданих через платформу Google Classroom.

Поточний контроль.

- а) контроль на практичних заняттях:
- вибіркове опитування перед початком занять;
 - фронтальне опитування та фронтальна перевірка домашнього завдання;
 - тести;
 - письмова контрольна робота;
 - оцінка активності курсантів на занятті.
- б) контроль виконання позааудиторної роботи:
- перевірка конспектів;
 - індивідуальна співбесіда;
 - проведення навчальних конкурсів на краще знання навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль.

- а) семестровий диференційований залік:
- виконання модульного контролю;
 - оцінка засвоєння навчального матеріалу з дисципліни

Критерії оцінювання навчальних досягнень курсантів

Оцінювання навчальних досягнень курсантів з дисципліни «Управління судном» здійснюється відповідно до «Положення про рейтингову систему оцінювання знань курсантів Херсонського морського коледжу рибної промисловості». Підсумковий бал з навчальної дисципліни визначається як середнє арифметичне балів, отриманих курсантом протягом семестру та балів, набраних при підсумковому контролі.

Рівні компетентності	Бали	Критерії
I. Низький рецептивно-продуктивний)	1	Курсант володіє навчальним матеріалом з дисципліни «Безпека морського судноплавства» на рівні елементарного розпізнавання окремих питань технічно-правового забезпечення морського судноплавства, сигналів які подаються в різних випадках для забезпечення морського судноплавства та охорони людського життя, суднового радіобладнання та каналів стеження за безпекою
	2	Курсант з допомогою викладача відповідає одне із кількох запропонованих питань, володіє матеріалом з дисципліни на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність викласти думку з питань безпеки морського судноплавства на елементарному рівні.

	3	Курсант з допомогою викладача однослівне відповідає на запитання з питань безпеки морського судноплавства, відтворює незначну частку теми в тому вигляді і в тій послідовності, в якій вона була представлена на попередній лекції; вміє при постійному контролі і допомозі викладача розкрити деякі питання з безпеки морського судноплавства, охороні людського життя та пошуку і рятуванню на морі.
II. Середній (репродуктивний)	4	Курсант відтворює теми дисципліни «Безпека морського судноплавства» словами, близькими до тексту підручника не звертаючись до матеріалів Міжнародних конвенцій, кодексів, правил та рекомендацій, а також інших дисциплін які тісно зв'язані з безпекою судноплавства. У процесі відповіді допускає окремі видозміни навчальної інформації, ілюструючи відповідь прикладами, що наводив викладач.
	5	Курсант дає правильне визначення окремих понять, правил, законів з питань безпеки мореплавства, вказує на деякі їх властивості; відтворює всю тему або її основну частину за допомогою викладача, ілюструючи відповідь власними прикладами, використовуючи матеріали міжнародних конвенцій, кодексів, правил та національних правил, а також інших дисциплін зв'язаних з безпекою мореплавства; вміє правильно виконати завдання в одну дію, оформлюючи її без
	6	Курсант відтворює тему відповідно до її викладу в підручнику ілюструючи власними прикладами; розкриває суть понять, законів, правил з питань безпеки морського судноплавства, охорони людського життя, пошуку та рятуванню на морі, забезпечення забруднення морського середовища з морських суден, допускаючи у відповідях незначні неточності; намагається співвіднести поняття, закони та правила, застосовувати окремі прийоми логічного мислення (порівняння, аналіз, висновок); вміє правильно розв'язувати питання з безпеки мореплавства, при потребі звертаючись за консультацією до викладача, робить правильні висновки; може здійснити частковий аналіз використовуючи міжнародні та національні нормативні документи з безпеки мореплавства.
III. Достатній (конструктивно-варіативний)	7	Курсант без помилок відтворює зміст теми, наводячи власні приклади; правильно розкриває суть поняття безпеки мореплавства; вміє правильно використовувати міжнародні та національні нормативні документи з питань безпеки мореплавства; здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій; робить аналіз, порівняння, висновки, при потребі звертаючись до викладача.
	8	Курсант володіє навчальною інформацією, яку вміє аналізувати, узагальнювати і систематизувати під керівництвом викладача; аргументовано відповідає на поставлені питання і намагається відстояти свою точку зору; вміє користуватися відповідною літературою з безпеки мореплавства для розв'язування задач;
	9	Курсант вільно володіє навчальним матеріалом з дисципліни «Безпека морського судноплавства», міжнародних та національних нормативних документів з питань безпеки мореплавства, охороні людського життя на морі, пошуку та рятуванню на морі, запобігання забруднення морського середовища екіпажами з морських суден; наводить аргументи на підтвердження своїх думок; може з допомогою викладача відповідати на питання, що потребують знання кількох тем; вміє самостійно розв'язувати типові завдання, виправляти

IV. Високий (творчий)	10	Курсант вільно володіє темою, має ґрунтові знання з питань безпеки мореплавства, охорони людського життя на морі, пошуку та рятування на морі, запобігання забруднення морського середовища з морських суден; відповідає на питання, що потребують знання кількох тем; судження його логічні і достатньо обґрунтовані; узагальнює і систематизує матеріал в межах навчальної теми; самостійно знаходить джерела інформації і вивчає окремі цілі власної навчальної діяльності; ілюструє свою відповідь схемами, прикладами з попередньої практики;
	11	Курсант має системні знання з безпеки морського судноплавства; вміє керуватися міжнародними та національними законами, правилами, які впливають на прийняття рішень, прогнозувати соціальні наслідки прийнятих рішень; висловлює власні думки і відчуття; самостійно оцінює різноманітні факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності; використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях.
	12	Курсант глибоко розуміє необхідність знань конвенцій, законів, правил, рекомендацій з питань охорони людського життя на морі, пошуку та рятуванню на морі, запобігання забруднення морського середовища з морських суден, основ боротьби за живучість суден в морі, перевезення небезпечних вантажів, правовому режиму зон безпеки, регулювання лоцманського проведення, безпеки при спільному плаванні та веденню промислу суден; робить творчо обґрунтовані висновки; вивчає порядок особистої навчальної діяльності, самостійно оцінює її результати; вести дискусію з конкретного питання; вміє самостійно користуватися відповідними міжнародними та національними документами з питань безпеки морського судноплавства (законами, постановами, указами тощо); знає основні напрямки діяльності та контролю держави України щодо технічно – правового забезпечення морського судноплавства та міжнародні організації по забезпеченню морського судноплавства;

Шкала оцінювання заочної форми навчання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для заліку, курсового проекту (роботи), ККР	для заліку практики
5	A	відмінно	зараховано
4.5;4	B, C	добре	
3,5;3	D, E	задовільно	
2	F	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

Рекомендована література

Основна

1. Коновалов С.О. “Безпека морського судноплавства”, Опорний конспект. Херсонський морський фаховий коледж рибної промисловості. Херсон — 2023 р. с. 121.
2. Алексішин В.Г., Козирь Л.А., Короткий Т.Р. Міжнародні і національні стандарти безпеки мореплавства. – Одеса: Латстар., 2002 –256 с.
3. Михайленко Ю.Н., Торський В.Г. Конвенція ПДНВ 1978, Манільські поправки: Огляд: Коментарі.– Одеса: Астропринт. 2011 – 256 с.
4. Настанови щодо боротьби за живучість суден - РД 31.60.14-81 (НБЖС з Додатками та Доповненнями). – СПб.: ЗАТ «ЦНДІМФ», 2004. – 376 с.
5. Кодекс Торговельного Мореплавства України. Редакція від 22.05.2021, підстава - 1414-ІХ9.

Допоміжна

1. В.Г. Торський, В.П. Топалів. Конвенція СОЛАС - 74. Короткий огляд. - Одеса; 2003
2. В.Г. Торський, А.А. Позолотин. МКУБ у питаннях та відповідях. - Одеса; Астропринт, 2012. — 148 с.;
3. Кадюкін А.А. МАРПОЛ – 73/78: для практичного застосування на судні. - Одеса; 2003;
4. Основні міжнародні конвенції щодо безпеки мореплавства:
 - Конвенція про охорону людського життя на морі 1974 текст, змінений Протоколом 1988 року до неї, з поправками (зі змінами на 1 січня 2016 р.) (редакція, що діє з 1 січня 2017 р.)
 - Конвенція про вантажну марку, 1969; **Редакція від 05.03.2019**, підстава - [896_001-88](#)
 - Конвенція про запобігання забрудненню моря з суден (МАРПОЛ – 73/78); [The 2001 amendments - revised 13 G \(double hulls\)](#); [Поправки 2001 г.](#)
 - Конвенція з підготовки та дипломування моряків та несення вахти 1978р. (ПДМНВ-78) з поправками 2010 р.
 - Конвенція про підготовку та дипломування персоналу рибальських суден та несення вахти 1995 (ПДМНВ -Р - 95); «Про приєднання України до Міжнародної Конвенції про стандарти підготовки, дипломування персоналу рибальських суден та несення вахти 1995 р.» від 17.01.2002 р. №2993-III.
 - Конвенція з Міжнародних правил судноплавства та запобігання зіткненню суден 1972 р. (МППЗС - 72); с изм., внесеними Поправками, прийнятими Резолюціями ІМО N A.464(XII) от 19.11.1981, N A.626(15) от 19.11.1987, N A.678(16) от 19.10.1989, N A.736(18) от 04.11.1993, N A.910(22) от 29.11.2001, N A.1004(25) от 29.11.2007, N A.1085(28) от 04.12.2013)
 - Конвенція щодо Глобальної морської системи зв'язку безпеки та лиха (ДМССБ); постанови від 23.10.2018 № 9238
 - Конвенція з пошуку та рятування на морі 1979 р. резолюцією КБМ від 15 червня 2017 року N 425(98)10. Резолюції ІМО: (набула чинності з 1 січня 2020 року).
 - Міжнародне зведення сигналів 1965 р. (МЗС – 65); відредаговано 21 червня 2023 р.
 - Міжнародний Кодекс з питань безпеки (МКУБ) International Safety Management (ISM) Code; версія 01.06.2010 р.
 - Кодекс стійкості непошкоджених судів усіх типів, на які поширюються документи ІМО; Регістр судноплавства України, 2020
 - Міжнародний КОДЕКС морського перевезення небезпечних вантажів (МКМПОГ) (прийнято 11 листопада 2020 року резолюцією MSC.477(102), набирає чинності з 1 червня 2022 року)
 - Міжнародний кодекс безпеки рибалок та рибальських суден. Кейптаунська Угода 2012;
 - МЕРСАР та Настанови для морських судів щодо пошуку та порятунку 1995 р.; Поправки до Конвенції від 20.05.2004(896_001-04)
 - Керівництво ІМО щодо розробки судових планів надзвичайних заходів щодо боротьби із забрудненням нафтою (МЕРС 54/321); Поправки набули чинності 1 липня 2010 року.
 - Резолюція ІМО «Про впровадження РЛ прокладки». Прийняття від 25.06.2010
6. Настанови, рекомендації, керівництва:
 - Рекомендації щодо організації штурманської служби на морських судах; - 2016;
 - Міжнародний посібник з підготовки персоналу рибальських суден. *Закон N 2993-III (2993-14) від 17.01.2002 р.*

Інформаційні ресурси

1. Морський портал. <http://www.moryak.biz/modules.php?name=Content&pa=showpage&pid=53>
2. Міжнародний Кодекс по управлінню безпекою – <http://seacrew.ru/content/view/81/82/>
3. Морські засоби зв'язку і сигналізації: <http://seaman-sea.ru/ais/388-avtomaticheskije-informacionnye-identifikacionnye-sistemy-ais.html?start=1>
4. Безпека мореплавства. <http://sea-safety.ucoz.ru/index/0-32>
5. Методи забезпечення безпеки мореплавства. <http://seacrew.ru/content/view/709/92/>
6. Система забезпечення безпеки мореплавства. Морські Конвенції. <http://seaspirit.ru/morskie-konvencii>; <http://www.sworld.com.ua/konfer28/425.pdf>
7. Правила спільного плавання і ведення промислу суден. <http://docs.cntd.ru/document/9015049>
8. Правове забезпечення безпеки спільного морського промислу <http://www.nbpublish.com/viewarticles/19924.pdf>

